

Reyði tráðurin í føroyskum politikki

Á tíðindafundi týsdagin legði Javnaðarflokkurin fram tann poliitikk, sum flokkurin er sannførur um, er tann einasta gongda leiðin fram hjá føroysku tjóðini. Flokkurin leggur adent á at tað skal verða ein politikkur, har tað snýr seg um heildina og ikki bara um eitt mál - ríkismálið

SVEINUR POULSEN

Javnaðarflokkurin skipaði eins og aðrir flokkar fyri tíðindafundi týsdagin um valskrá floksins.

Flokkurin leggur dent á, at tann politikkur, sum flokkurin stendur fyri, ikki bara byggir á eitt mál, men er ein heildarpolitikkur har øll øki í samfelagnum verða tikið við.

Umboð floksins á tíðindafundinum tosaðu um uppskotið sjálfstýrslóg, um útbúgving, um búskaparpolitikk og studningsskipanir og um privatiseringar.

Sjálfstýrslóg

Seinastu tíðina hava fleiri flokkar gjørt vart við politik sín ríkisspurninginum viðvíkjandi.

Soleiðis er eisini við Javnaðarflokkinum.

Mótvegis Tjóðveldisflokkinum og uppskotið teirra um grundlóg og Fólkaaflokkinum og teirra uppskotið um samræðslu, so leggur Javnaðarflokkurin

sítt álít á sjálfstýrslógina.

Jóannes Eidesgaard, formaður sigur, at tað er floksins metan, at tað er tørvur á broytingum í ríkisspurninginum, men at hesar broytingar ikki skulu gerast yvir háls og herðar.

Mótvegis hinum flokkunum, so leggur hetta uppskotið upp til eina breiða samráðing millum so nógvar flokkar á tingið, sum gjørligt, og tað er neyðugt tí her er talan um eitt veruligt stórmál.

Eisini skal tað havast í hugað, at tað eru bert 20% av Føroya Fólki fyri loysing, meðan hini 70 % vilja hava broytingar í ríkisskipanini uttan at taka loysing.

Javnaðarflokkurin er ikki samdur við Tjóðveldisflokkinum um, at politiskt frælsi er treytin fyri fíggarligum frælsi, men heldur hinvegin, at fíggarligt frælsi er treytin fyri politiskum frælsi.

Útbúgving

Eitt mál, sum Javnaðar-

flokkurin heldur hevur stóran týdning er útbúgvingarmøguleikar og -studul.

Flokkurin vil tryggjað øllum javnbjóðisrættindi at fara undir lesnað og tað skal gerast við sømligum lestrarstuðuli.

Lestrarstuðulin, sum er galdandi í løtuni er ov lágur. Hann er ikki hækkaður í 10 ár, men er hinvegin lækkadur. Flokkurin gongur tí inn fyri at hesi viðurskifti verða fingin upp á pláss soleiðis, at eingin setst aftur av fíggarligum ávum.

Hvørki avbygðafólk ella havnafólk hvørt eru yvir ella undir 18 ár, sigur Eiríkur Lindenskov.

Búskaparpolitikkurin

Um búskaparpolitikk sigur Javnaðarflokkurin, at flokkurin virkar fyri at tryggja búskaparligan javnað og at tryggja arbeiði til allar hendur.

Flokkurin er ímóti beinleiðis rakstrarstuðningi, men tekur undir við einum skilgæðum ilgustudningi.

Umboðini hjá Javnaðarflokkinum á tíðindafundinum týsdagin: Jóannes Eidesgaard, Kristian Magnussen, Eiríkur Lindenskov, Begur Dam og Joan Ziskason

Flokkurin staðfestir, at føroysk virkir í mongum førum kappast við virkir frá eitt nú ES, sum fáa stóran stuðning.

Í tilfllum førum er talan um ólíka kapping, sum ikki er rættvis.

Studningur hevur ikki bara negativa ávirkan sigur Begur Dam, og nevnið sum dømi Smyril Line og Atlantaflog, sum bæði hava fingið stuðning og nú klára seg fint.

Smyril Line hevur enn tá gildið allan peningin aftur.

Ímóti privatiseringum

Javnaðarflokkurin er ímóti tí privatiseringsbylgju sum

herjar teir borgarligu flokkararnar.

Kristian Magnussen heldur, at tað er skeiðt at tosa um at privatisera eitt nú Strandferðsluna og Postverkið.

Tað er eftir okkara meting skeiðt, tí tær broytingar sum skulu gerast, kunnu gerast uttan at privatisera postverkið.

Vit eru vís í, at taparin verður brúkarin. Vit eru bangin fyri, at brúkarin kemur at gjalda meir fyri eina verri tænastu, serliga útjáraðakii, sigur Kristian.

Við Strandferðsluni er tað sama stóðan, tí har eru nakrar rutur, sum ikki kunnu

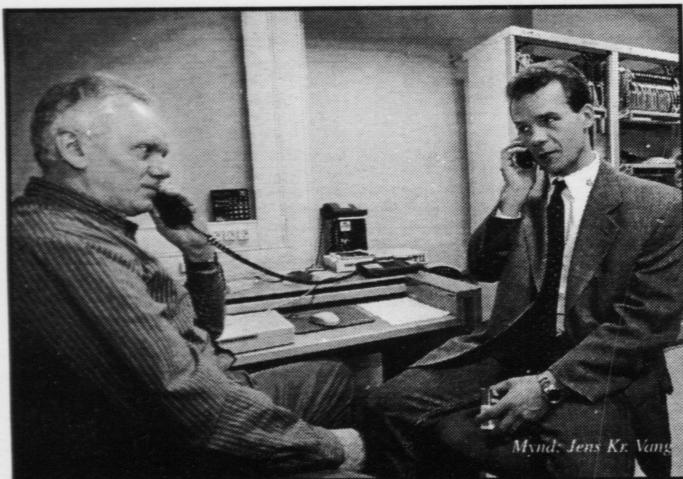
privatiserast.

Skulu teir privatu bara tær rutur, sum geva yvirskot, eitt nú um Leirvíksfjørð og Vestmannasund? Tað kann ikki verða rætt, at tá ein ruta gevur yvirskot, so skulu privatir fáa loyvi at yvirtaka tær, meðan tað almenna skal eiga tær sum geva undirskot.

Minnist til, sigur Jóannes Eidesgaard, at allar returnar vóru á privatum hondum, men teir privatu góvust tí returnar fóru at geva undirskot. Skulu vit nú geva teimum tær aftur nú, tá tær geva yvirskot.

Tað halda vit er moralskt skeiðt, sigur Jóannes.

Nú kemur GSM skipanin

Nú ber til at tosa í GSM telefon í Føroyum, men enn bert í kjallaranum hjá TFL har Andras Róin, stjóri tosar við ein av verkfrøðingunum, sum setur skipanina upp

GSM telefonskipanin verður sett í verk í Føroyum frá 1. juni í ár. Skipanin gjørdist nóg biligari enn væntað.

SVEINUR POULSEN

Í juni mánaða fáa føroyingar eina nýggja fartelesfonskipan.

Tá verður GSM skipanin, sum annars verður brúkt um meginpartin av heiminum, sett í verk í Føroyum.

Sum vanligt er, eru vit nøkur aftanfyrir grannalond okkara. Hini norðanlondini

tóku fartelesfonirnar í nýtslu í 1982, meðan tær komu til Føroyar í 1989.

GSM skipanin kom í hinum londunum í 1992, men rættlig gongd kom ikki á fyrr enn í 1995.

Nú kemur hon so í Føroyum, og tað merkir, at tað nú fer at bera til hjá okkum at fara uttanlands við okkara GSM telefonum og hjá út-

lendingum at koma til Føroya við sínum GSM telefonum.

Men soleiðis verður tó ikki beinanvegin, tí tað tekur sína tíð at fáa eina slíka telefonskipan uppá beinini.

Fyrst Havnin

Hetta er vanliga ein yvirskrift, sum loypir øði í avbygðafólk, men soleiðis

verður tað.

GSM netið byrjar í Havn í juni mánað. Seinni í heyst er ætlanin at øll leiðin vestur á flogvøllin verður fingin við.

Eftir fyrilíðslanum er ætlanin at GSM skipanin skal verða brúklig um alt landið á heystið 1999.

Fyrirmyndir við GSM netinum er, at talan er um digitalan flutning, sum ikki kann avlurast.

Við NMT-netinum er tað so, at tað ber til at avlurta samtalar og tað eru fleiri í Føroyum, sum hava verið útið fyri tí, hóast tað ikki er loyvt.

Aðrir fyrirmyndir við GSM eru m.a. at tað ikki ber til at »hacka« seg inn á hesar. Tað er sum fyrr nevnt lættari at ferðast landanna millum við GSM telefonum enn við NMT telefonum.

Harafurtur kemur, at tað eru nóg fleiri útbjóðarar av GSM telefonum enn NMT telefonum og at tað tí er ein stóðugur »útviklingur« av slíkum.

Til seinast er eisini vert at nevna at tað fáast fleiri tænastur til GSM skipanina enn til NMT skipanina.

Bilígari nú

Tá ætlanin um GSM skipanina varð gjørd, var roknað við, at byrjunarkostnaðurin fór at liggja ímillum 25 og 40 mió.

Men sum tíðin er frálíðin

er hesin kostnaður fallin og nú skipanin er komin upp at standa kostar hon uml. 15 mió. kr.

Hóast tað, so eru basisstøðirnar, sum skulu setast upp kring landið ikki so bíligar kortini - tær kostað uml. 300 túsund hvør.

Prisurin fer niður

Seinasta vár avgjörði TFL at seta prísan á NMT 900 niður so líðandi.

Í februar 1997 var miðalprísurin 3,75 krónur pr. minutt og eftir lækkjingina sum kemur 1. juni verður miðalprísurin 1,50 krónur pr. minutt.

Hetta svarar til 2 krónur, millum klokkan 6 tá morgni og 10 á kvøldi, og 1 krónu millum klokkan 10 á kvøldi og 6 á morgni.

Samtaluprísurin fyri GSM samtalar verður 3,50 á degi og 1,75 á kvøldi og um náttina.

Hetta er munandi hægri enn í londunum kring okkum, men Andras Róin, stjóri sigur, at tað eisini er ætlanin, at prísurin á GSM skal lækka við tíðini. Nær tað verður sigur hann tó einki um.

Andras Róin legði tó dent á eitt, og tað er tá ein føroysk GSM telefon er uttanlands.

Tá er tað nevniliga ikki bara tann sum ringir upp, sum skal gjalda fyri samtalu, men eisini tann, sum

eigur fartelesfonina.

Tann, sum ringir upp, skal gjalda fyri samtalu frá sínari telefon til fartelesfonina, meðan fartelesfongar-in skal gjalda fyri samtalu frá TFL til útlendsku antenustøðina og til har telefonin er.

Hetta er bert galdandi tá fartelesfonin er í útlandinum og ikki tá telefonin er í Føroyum.

Ikki lágrístelefonir í Føroyum

Tey, sum hava verið eitt nú í Danmark, hava sæð, at har kunnu fáast telefonir fyri eitt 25 oyra, men hetta fer ikki at verða í Føroyum.

Orsøkin til hetta er, at tað í hinum londunum eru fleiri útbjóðarar av telefonnetum, eitt nú Sonofon og TeleDanmark, og teir lata stuðning fyri hvørja selda telefon, sum verður felagið hjá teimum.

Ein telefon kostar umleið 1.000 krónur at framleiða, sigur Andras Róin, so tað sigur seg sjálvt, at stuðningurin er stórur og tað fara vit ikki inn í.

Tí kann tað óiva loysa seg fyri føroyingar, sum fara uttanlands at ferðast í ár, at keypa fartelesfon har, sjálvt um teir skulu verða felagar í Danmark í eitt hálvt ár eisini.